

Høringsnotat

Revisjon av DCAT-AP-NO og innføring av HVD-DCAT-AP-NO

Bakgrunn

[Referansekatalogen](#) er en oversikt over obligatoriske og anbefalte IT-standarder i forvaltningen. Obligatoriske standarder skal følges. Anbefalte standarder skal følges hvis ikke det er en god grunn til å la være å følge dem.

Bruksområdet [Beskriving av datasett og datakataloger](#) i Referansekatalogen skal inneholde standarder som stiller krav til hvordan en skal beskrive datasett, datatjenester og datakataloger. Området inneholder p.t. *Standard for beskrivelse av datasett, datatjenester og datakataloger (DCAT-AP-NO)*.

Behov for revisjon av DCAT-AP-NO

DCAT-AP-NO har som formål å legge til rette for utveksling av beskrivelser av datasett og datatjenester, og å lette søk etter datasett og datatjenester i datakataloger. Den brukes i dag allerede som spesifisering for [Felles datakatalog \(data.norge.no\)](#). Den brukes også som spesifisering for hvordan virksomhetene/sektorene publiserer sine kataloger som skal automatisk høstes til data.norge.no. Det er derfor fortsatt behov for DCAT-AP-NO.

DCAT-AP-NO er en norsk applikasjonsprofil av EUs DCAT-AP og W3Cs DCAT. Grunnen til å ha en norsk applikasjonsprofil er å kunne dekke norske behov som ikke alle andre land har eller ennå ser, og som dermed ikke dekkes av DCAT-AP eller DCAT. Eksempler her er å kunne referere fra en datasettbeskrivelse til begreper som er viktige for å kunne forstå datasettet, og å stille krav til at datatilbyderne oppgir organisasjonsnummer.

Nåværende versjon 2 av DCAT-AP-NO, som har vært i bruk siden oktober 2020, er basert på versjon 2 av EUs DCAT-AP og W3Cs DCAT. Både EU og W3C har nå publisert ny hovedversjon 3. Det er derfor behov for å revidere DCAT-AP-NO slik at den blir i samsvar med de nye versjonene av DCAT-AP og DCAT.

Behov for HVD-DCAT-AP-NO som en ny standard

EU-kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2023/138 fastsetter en liste over særlige datasett med høy verdi (*High Value Datasets* på engelsk, forkortet til HVD) og ordninger for offentliggjøring og viderebruk av dem. Forordningen ble vedtatt av EU-kommisjonen den 21. desember 2022, og er p.t. under vurdering i EØS-EFTA-statene. [Les mer om forordningen på regjeringen.no](#).

Forordningen spesifiserer HVD innenfor følgende seks tematiske kategorier: (1) geodata, (2) jordobservasjon og miljø, (3) meteorologi, (4) statistikk, (5) selskaps- og eierskapsdata, og (6) mobilitet. Forordningen spesifiserer dessuten minimumskrav til metadata om HVD, samt krav til data innen den enkelte HVD-kategori.

For å implementere forordningens minimumskrav til metadata om HVD, har EU publisert en DCAT-AP HVD, som er en presisering av DCAT-AP med utvidelser. Tilsvarende som for DCAT-AP-NO, er det behov for å ha en norsk applikasjonsprofil av EUs DCAT-AP HVD, med kortnavnet HVD-DCAT-AP-NO.

Innspill til høringsversjonene

Vi ber om at den vedlagte mal brukes når det gis detaljerte tilbakemeldinger på innholdet i høringsversjonene.

Vi ber spesielt om innspill

- 1) til [høringsversjon til DCAT-AP-NO](#), som foreslås å fortsatt være en anbefalt (dvs. ikke-obligatorisk) standard i ovennevnte bruksområdet i Referansekatalogen.
 - a) Ref. [endringer av dokumentstrukturen](#) (innspillene kodes som gen (=generell) i det vedlagte tilbakemeldingsskjemaet):
 - i) Er dette en bedre struktur enn forrige versjon?
 - ii) Er det nye Kapittel 2 nyttig for den ikke-tekniske målgruppen? Eventuelt forslag til hvordan dette kapitlet kan bli enda mer nyttig for målgruppen?
 - iii) Kan eksemplene gitt i standarden sammen med Kapittel 4, over tid, erstatte en egen veileder for hvordan standarden er tenkt brukt? Er det noen temaer/brukstilfeller som dere savner veiledning/forklaring på?
 - b) Ref. [endringer av klasser og egenskaper](#) (innspillene kodes som tek (=teknisk) i det vedlagte tilbakemeldingsskjemaet):
 - i) Vil noen av de foreslåtte endringene gi uheldige konsekvenser og hvorfor, med referanse til konkrete eksempler i dagens praksis? Spesielt om følgende:
 - (1) Datasett (dcat:Dataset) - har del (dct:hasPart): egenskapen utgår.
 - (2) Datatjeneste (dcat:DataService) - medietype (dcat:mediaType): egenskapen utgår.
 - c) Ref. [oversikt over norske utvidelser](#) (innspillene kodes som tek (=teknisk) i det vedlagte tilbakemeldingsskjemaet):
 - i) Er noen av de norske utvidelsene unødvendige/uheldige og hvorfor, med referanse til konkrete eksempler i dagens praksis? Spesielt om følgende:
 - (1) Datatjeneste (dcat:DataService) – endepunktsURL (dcat:endpointURL), der multiplisiteten er endret til 1..1 (fra 1..n i DCAT-AP).
- 2) til [høringsversjon til HVD-DCAT-AP-NO](#), som i første omgang foreslås å være en anbefalt (dvs. ikke-obligatorisk) standard i det ovennevnte bruksområdet i Referansekatalogen. Når EUs rettsakt trer i kraft i EØS-EFTA-statene, bør den gjøres obligatorisk for de virksomhetene som er omfattet. Det er kun utgivere av åpne data innen de ovennevnte seks tematiske kategorier som er berørt av denne standarden. Vi gjør spesielt oppmerksom på EUs DCAT-AP HVD som denne høringsversjonen er basert på er under høring, slik at det *kan* komme endringer i den norske HVD-DCAT-AP-NO.
 - a) Struktur (innspillene kodes som gen (=generell) i det vedlagte tilbakemeldingsskjemaet):
 - i) Er det greit at HVD-DCAT-AP-NO kun inneholder HVD-spesifikke krav, slik at den må brukes sammen med DCAT-AP-NO?
 - ii) Er det flere temaer som bør forklares/veiledes i Kapittel 4?
- 3) til begge høringsversjoner:
 - a) Eventuelle manglende/feil krav (innspillene kodes som tek (=teknisk) i det vedlagte tilbakemeldingsskjemaet):
 - i) Om dere er uenige i kravnivå (obligatorisk/anbefalt/valgfri), multiplisitet, bruk av kontrollerte vokabularer osv., for noen av egenskapene, i så fall hvorfor og endringsforslag?
 - ii) Om dere savner egenskaper i noen av klassene, i så fall med referanse til konkrete eksempler i dagens praksis, forslag til kravnivå, multiplisitet og eventuelt krav til bruk av kontrollerte vokabularer?
 - b) Eventuelle uklare/upresise/manglende tekster/eksempler/o.l. (innspillene kodes som red (=redaksjonell) i det vedlagte tilbakemeldingsskjemaet), med forbedringsforslag.

Administrative og økonomiske konsekvenser av foreslåtte endringer

Økonomiske konsekvenser av de foreslåtte endringer i DCAT-AP-NO:

- For virksomhetene som bruker eller kommer til å bruke registreringsløsningen i Felles datakatalog til å beskrive og publisere sine datasett- og datatjenestebeskrivelser, vil ikke de foreslåtte endringene ha økonomiske konsekvenser. Digdir som forvalter Felles datakatalog, vil tilpasse registreringsløsningen og konvertere eksisterende innhold i Felles datakatalog til å være i samsvar med den reviderte standarden.
- For virksomhetene som allerede publiserer maskinlesbare beskrivelser av sine datasett og datatjenester, vil de foreslåtte endringene i DCAT-AP-NO kunne medføre kostnader relatert til å tilpasse løsningen til å være i samsvar med den reviderte standarden. Endringene antas å være i et slikt omfang at tilpasningen bør kunne anses som en del av vedlikehold og videreutvikling av løsningen.

Økonomiske konsekvenser av innføring av den nye HVD-DCAT-AP-NO, som kun gjelder utgivere av åpne data innen ovennevnte seks tematiske kategorier:

- For virksomhetene som bruker eller kommer til å bruke registreringsløsningen i Felles datakatalog til å beskrive og publisere sine beskrivelser av HVD og relaterte datatjenester, vil ikke innføringen ha økonomiske konsekvenser. Digdir som forvalter Felles datakatalog vil tilpasse registreringsløsningen til HVD-DCAT-AP-NO.
- For virksomhetene som allerede publiserer maskinlesbare beskrivelser av sine datasett og datatjenester i henhold til DCAT-AP-NO, og som blir berørt av HVD-DCAT-AP-NO, vil innføring av HVD-DCAT-AP-NO kunne medføre kostnader relatert til å tilpasse løsningen til å være i samsvar med den nye standarden. De ekstra kravene i HVD-DCAT-AP-NO antas å være i et slikt omfang at tilpasningen bør kunne anses som en del av vedlikehold og videreutvikling av løsningen.